

**„SODROS“ LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

**PAŽYMA
DĖL VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO 2018 METŲ
KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO, GARANTINIO FONDO 2018 METŲ
ATASKAITŲ RINKINIO IR ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO 2018 METŲ
ATASKAITŲ RINKINIO (TAP-19-1550) (19-10815(2))**

2019-10-03 Nr. NV-2779

Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas: Pateikti Seimui tvirtinti Valstybinio socialinio draudimo fondo, Garantinio fondo ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo 2018 metų ataskaitų rinkinius.

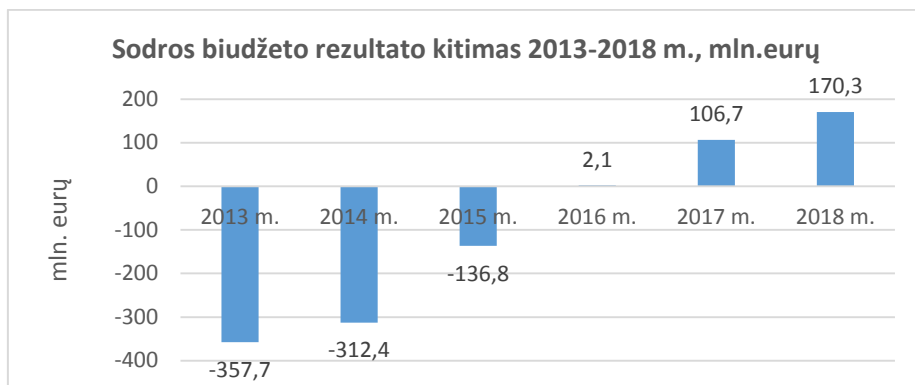
Dabartinė situacija:

- Fondų ataskaitų rinkiniai sudaromi vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu ir ne vėliau kaip iki spalio 1 d. teikiami Vyriausybei, o iki spalio 10 d. Vyriausybė juos turi pateikti Seimui. Valstybė kontrolė kasmet iki spalio 1 d. atlieka fondų ataskaitų auditą ir parengia išvadą.
- **Valstybinis socialinio draudimo fondas („Sodra“)** skirtas pensijų, ligos, motinystės, nedarbo bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų soc. draudimui.
- Iš **Garantinio fondo** mokamos išmokos bankrutavusių įmonių darbuotojams. Darbdaviai moka 0,2 proc. darbuotojo draudžiamųjų pajamų, o darbdaviui tapus nemokiam, darbuotojui išmokamas: darbo užmokestis (nedidesnis nei 3 MMA); piniginei kompensacija už nepanaudotas atostogas (iki 1 MMA); išeitinė išmoka (iki 2 MMA); apmokėjimas už prastovą (iki 1 MMA).
- **Ilgalaikio darbo išmokų fondas** įsteigtas kartu Darbo kodekso įsigaliojimu (nuo 2017 m. liepos 1 d.) ir užtikrina papildomas garantijas dėl sumažėjusių išeitinių išmokų. Darbdaviai (išskyrus biudžetines įstaigas ir Lietuvos banką) moka 0,5 proc. darbuotojo draudžiamųjų pajamų, o atleidimo „darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės“ atveju darbuotojams turintiems didesnę nei 5 m. stažą, mokamos papildomos ilgalaikio darbo išmokos (dirbusiems 5-10 m. skiriama 1 atlyginimo, 10-20 m. – 2 atlyginimų, daugiau negu 20 m. – 3 atlyginimų dydžio išeitinė išmoka).
- Fondus administruoja „Sodros“ valdyba.

Esmė:

„SODROS“ ATASKAITA

- „Sodros“ biudžeto metų rezultatas yra teigiamas – pajamos 170,3 viršijo išlaidas.

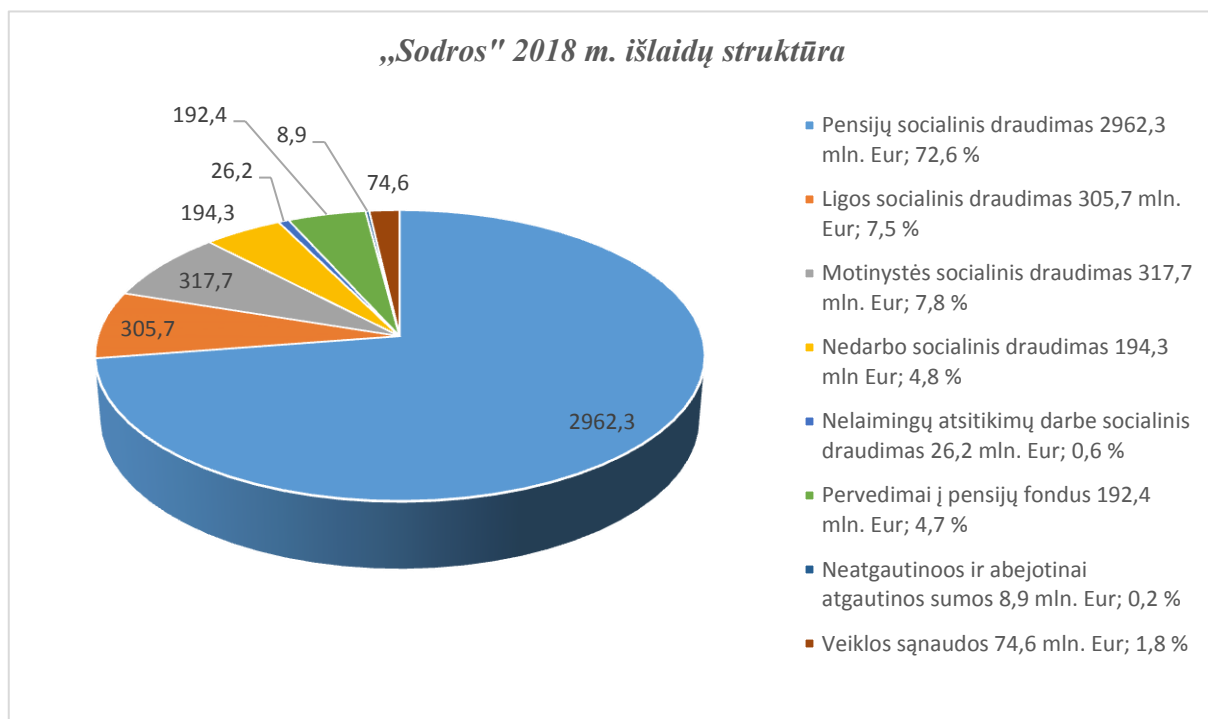

PAJAMOS

- „Sodros“ biudžeto **pajamos** 2018 m. buvo **4 252,6 mln. Eur**, 12,1 proc. (460 mln. Eur) didesnės negu 2017 m. Planas įvykdytas 100 proc. Pajamos sudaro **9,4 proc. BVP** (2017 m. – 9 proc.).
- **Didžiausią** pajamų dalį, **94,4 proc.** arba **4015,3 mln. Eur**, sudarė draudėjų ir apdraustųjų įmokos, kurios palyginus su 2017 m. padidėjo 10,3 proc. Tai lėmė 0,4 proc. didesnis apdraustųjų skaičius (2018 m. buvo 1 420,3 tūkst. apdraustų asmenų) bei 10,8 proc. didesnės vidutinės pajamos, nuo kurių skaičiuojamos draudimo įmokos (2018 m. – 807,4 Eur, 2017 m. – 728,5 Eur).
- **Savarankiškai dirbančių asmenų įmokų priskaičiuota 88,6 mln. Eur**, t.y. 15,4 proc. daugiau nei praėjusiais metais.

IŠLAIDOS

- **Išlaidos** buvo **4 082,2 mln. Eur**, 10,8 proc. (269,3 mln. Eur) didesnės negu 2017 m.

- **Didžiausią išlaidų dalį, 72,6 proc. arba 2 962,3 mln. Eur** (2017 m. – 2 629 mln. Eur), sudarė **pensijos**. Jas kas mėnesį vidutiniškai gavo apie 1 043,8 tūkst. asmenų (589,3 tūkst. senatvės pensijų gavėjų, 195,2 tūkst. netekto darbingumo pensijų gavėjų, 247,6 tūkst. našlių ir našlaičių pensijų gavėjų). Vidutinė senatvės pensija, turint būtinaį stažą, 2018 m. gruodžio mėn. buvo 337,55 Eur ir palyginus su 2017 m. padidėjo 11,8 proc.
- **Ligos išmokoms** išleista **305,7 mln. Eur** (7,5 proc. visų išlaidų). Tai *net 18,5 proc. arba 47,6 mln. Eur daugiau nei 2017 m.* Įmokos tarifas (1,4 proc.) nepadengia šioms išmokoms reikiamos sumos, todėl 2018 m. buvo išleista 122,7 mln. Eur daugiau, nei surinkta įmokų.
- **Motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokoms** išleista **317,7 mln. Eur** (7,8 proc. visų išlaidų). Tai *net 8,9 proc. arba 26 mln. Eur daugiau nei 2017 m.* Įmokos tarifas (2,2 proc.) nepadengia šioms išmokoms reikiamos sumos, todėl 2018 m. buvo išleista 28,6 mln. Eur daugiau, nei surinkta įmokų. Motinystės išmokas gavo 24,5 tūkst. motinų (72,8 mln. Eur), tėvystės – 16,4 tūkst. tėvų (15,7 mln. Eur), vaiko priežiūros – 23,8 tūkst. asmenų (229,2 mln. Eur).
- **Nedarbo draudimo išmokoms** išleista **194,3 mln. Eur** (4,8 proc. visų išlaidų). *Tai net 57,7 proc. arba 71,1 mln. Eur daugiau nei 2017 m.* Vidutinė nedarbo išmoka buvo 239,2 Eur (2017 m. – 174,8 Eur), ją gavo 57,9 tūkst. asmenų (2017 m. – 42,6 tūkst. asmenų). Tokį padidėjimą sąlygojo nedarbo draudimo išmokos apskaičiavimo pakeitimai (trumpesnis reikalaujamas stažas (buvo 18 mėn. per paskutinius 36 mėn., nuo 2017-07-01 – 12 mėn. per 30 mėn.), ilgesnė išmokos mokėjimo trukmė (nuo 6 iki 9 mėn.), didesnis darbo užmokestis).
- **Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimo išlaidos** buvo **26,2 mln. Eur** (0,6 proc. visų išlaidų). Šiai draudimo rūšiai panaudota 0,7 mln. Eur arba 2,7 proc. daugiau nei 2017 m. ir buvo išleista 1,2 mln. Eur daugiau nei surinkta įmokų.
- **Į pensijų fondus** perversta **192,4 mln. Eur** (4,7 proc. visų išlaidų). Tai 19,5 mln. Eur (11,3 proc.) daugiau nei 2017 m., nes 2018 m. 0,1 proc. padidėjo pensijų kaupimo dalyvių skaičius ir 11,2 proc. padidėjo vidutinės mėnesio pajamos. Kaupiamųjų pensijų fondų dalyvių skaičius – 1 294,4 tūkst. asmenų (96,9 proc. apdraustųjų).
- **Fondo veiklos sąnaudos** sudarė **74,6 mln. Eur** (1,8 proc. visų išlaidų) ir buvo 107,9 mln. Eur arba 59,1 proc. mažesnės nei 2017 m., nes 2018 m. perdavus sukauptą paskolų sumą valstybės biudžetui, nepatiriamos palūkanų sąnaudos (2017 m. jos siekė 110,7 mln. Eur). Administravimo įstaigų sąnaudų priskaičiuota 70,3 mln. Eur. Iš jų 38,3 mln. Eur (2017 m. – 45,6 mln. Eur) sudarė darbo užmokestis (su soc. draudimo įmokomis). Ilgalaikio turto nusidėvėjimas ir amortizacija sudarė 4 mln. Eur.
- Pagal „Sodros“ biudžeto vykdymo duomenis pirmą kartą apskaičiuotos **Rezervinio fondo lėšos – 195,04 mln. Eur**.

GARANTINIO FONDO ATASKAITA

Pajamos – 21,7 mln. Eur (2017 m. – 19,9 mln. Eur). Iš jų:

- 20,9 mln. Eur – darbdavių įmokos;
- 617,7 tūkst. Eur – lėšos, gautos iš darbdavių fondo administratoriaus reikalavimams tenkinti (t.y. išieškotos darbdavių skolos);
- 0,1 tūkst. Eur – pajamos už investuotas laikinas laisvas lėšas;
- 177,4 tūkst. Eur – kitos teisėtai gautos lėšos.

Išlaidos – 8,94 mln. Eur (2017 m. – 8,59 tūkst. Eur). Iš jų:

- 8,5 mln. Eur – išmokos darbuotojams;
- 60 tūkst. Eur – apmokėjimas už paraiškų parengimą ir banko operacijas;

- 332 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos;
- 50 tūkst. Eur – laikinai laisvų fondo lėšų investavimo išlaidos.

Lėšų likutis 2018 m. pabaigoje – 59,7 mln. Eur, iš jų 36,8 mln. Eur investuota į terminuotus indėlius (2017 m. pabaigoje lėšų likutis buvo 45,78 mln. Eur).

ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ FONDO ATASKAITA

Gauta 52,35 mln. Eur darbdavių įmokų, **išlaidos sudarė 6,86 mln. Eur**, iš jų:

- 6,5 mln. Eur – išmokos darbuotojams;
- 298,9 tūkst. Eur – fondo administravimo išlaidos;
- 54,8 tūkst. Eur – laikinai laisvų lėšų investavimo išlaidos.

Lėšų likutis 2018 m. pabaigoje – 60,85 mln. Eur, iš jų 56,37 mln. Eur investuota į terminuotus indėlius (2017 m. pabaigoje lėšų likutis buvo 15,36 mln. Eur).

Derinimas:

- Suderinta be pastabų su Finansų ministerija.
- Ataskaitų rinkiniams 2019-05-31 pritarė „Sodros“ taryba, 2019-10-02 gautos Valstybės kontrolės išvados.

Atitiktis Vyriausybės programai: Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada: Siūlome svarstyti **2019-10-09 Vyriausybės posėdyje (B dalyje)**, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime ir patikslinus pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt